

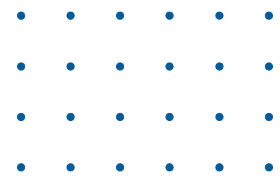
ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ НАУКОВЦІВ, ОСВІТЯН, ІННОВАТОРІВ

ЗМІСТ

1. Документи міжнародних організацій.....	2
ОЕСР: ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ОСОБИСТІ ФІНАНСИ.....	2
ОЕСР: ДОПОМОГА У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ПЕРЕБУВАЄ ПІД ЗАГРОЗОЮ	3
ОЕСР: ДОСТУП ДО ФІНАНСУВАННЯ ДЛЯ КЛІМАТУ ТА БІОРІЗНОМАНІТТЯ	4
2. Корисні новини України та світу	5
РОЗВИТОК ЄДИНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО РИНКУ ДАНИХ	5
РЕГУЛЯТОРНІ ПІСОЧНИЦІ ДЛЯ ШІ	6
СТАРТУВАВ ПРИЙОМ ДОКУМЕНТІВ НА ДЕРЖАВНУ АТЕСТАЦІЮ ЗА НАУКОВИМ НАПРЯМОМ «БЕЗПЕКОВИЙ»	6
ШІ РОБИТЬ ФІЛОСОФСЬКУ ОСВІТУ БІЛЬШ ЦІННОЮ	7
ПРЕМІЯ L'ORÉAL – UNESCO ДЛЯ ЖІНОК У НАУЦІ.....	8
МОН ПРОПОНУЄ ДО ГРОМАДСЬКОГО ОБГОВОРЕННЯ ПРОЄКТ СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ОХОРОНА ПРАЦІ.....	9
УНІВЕРСИТЕТИ ПЕРЕГЛЯДАЮТЬ РОЛЬ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ.....	9
ГЕНЕРАТИВНИЙ ШІ ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО.....	10
ОНОВЛЕНИЙ СЛОВНИК ТЕРМІНІВ ЗІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	11
ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ.....	11
В ЕПОХУ ШІ МАТЕМАТИКА І ФІЛОСОФІЯ МАЮТЬ СТАТИ ОСНОВОЮ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ	12
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ВХОДИТЬ У ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ.....	13
3. Наукові заходи	14
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІКРОБІОЛОГІЇ.....	14
ТЕПЛОВА ЕНЕРГЕТИКА.....	14
РОЛЬ БІБЛОТЕК У ЗБЕРЕЖЕННІ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ	15
МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ДІЙ ЗА АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ	16
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ТРАНСФОРМАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН..	16

1. Документи міжнародних організацій

ОЕСР: ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ОСОБИСТІ ФІНАНСИ

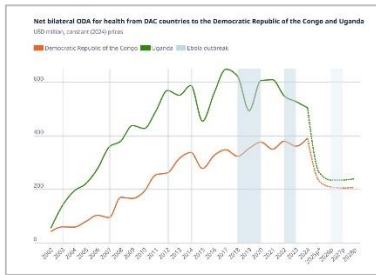

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала аналітичний документ «Штучний інтелект та особисті фінанси» із серії «Документи ОЕСР зі штучного інтелекту». У ньому зазначається, що у 2025 році понад третину мешканців країн ОЕСР використовували інструменти ШІ для підтримки прийняття фінансових рішень та вивчення особистих фінансів. Споживачі звертаються до ШІ за допомогою у виборі та розумінні фінансових продуктів, складанні бюджету, управлінні кредитами, інвестуванні та плануванні виходу на пенсію, отримання персоналізованої фінансової освіти. Хоча ці інструменти мають значний потенціал підтримки споживачів в управлінні особистими фінансами, використання ШІ несе суттєві ризики (галюцинації, упередженість, потенційний комерційний вплив, розмиття кордонів між персоналізованими фінансовими консультаціями та загальною інформацією). Споживачі використовують інструменти ШІ для зниження когнітивних зусиль або діючи на підставі отриманих порад, не розуміючи повністю їхній характер та обмеження. Ці ризики можуть призвести до фінансових рішень, що не відповідають потребам та перевагам окремих осіб; неправомірного використання персональних даних та нових форм цифрової ізоляції. Документ надає політикам та зацікавленим сторонам огляд сучасних тенденцій, можливостей та ризиків у використанні ШІ у сфері особистих фінансів та фінансової освіти.

Детальніше: https://www.oecd.org/en/publications/artificial-intelligence-and-personal-finance_2858fdf4-en.html,
https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2026/07/artificial-intelligence-and-personal-finance_6b629278/2858fdf4-en.pdf,
<https://doi.org/10.1787/2858fdf4-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: ДОПОМОГА У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ПЕРЕБУВАЄ ПІД ЗАГРОЗОЮ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала аналітичний огляд даних «Прогнози офіційної допомоги розвитку показують, що допомога у сфері охорони здоров'я знаходиться під загрозою». У ньому зазначається, що чиста офіційна допомога розвитку (ОДР) країнами-членами Комітету сприяння розвитку (КСР) у 2026 році скоротиться на 6,9%.

Сектор охорони здоров'я зазнає найглибших скорочень і досягне найнижчого рівня за останні два десятиліття. Світ стикається з дедалі частішими та поширенішими кризами у сфері охорони здоров'я, тому це скорочення загрожуватиме серйозними негативними наслідками. ОДР на охорону здоров'я скоротиться на 5-8 млрд дол. США, що на 63% нижче пікового показника 2022 року. Ця тенденція збережеться і після 2026 року, оскільки основні постачальники продовжують запроваджувати багаторічні скорочення, заплановані щонайменше до 2028 року. Внески до багатосторонніх організацій, які є ключовими учасниками глобальної архітектури охорони здоров'я, скоротяться ще на 3,4%. Фінансування боротьби з інфекційними захворюваннями, включаючи малярію й туберкульоз, стикається з найбільшим відсотковим скороченням фінансування (на 60% та 57% відповідно). Фінансування готовності до пандемій, їх запобігання та реагування на них є важливим для реагування на спалахи захворювань та мінімізації перебоїв у наданні основних медичних послуг. Майже 80% такого фінансування надходить із зовнішніх джерел, включаючи офіційну допомогу для розвитку. Ризик найбільш гострий у Демократичній Республіці Конго та Уганді, де спостерігається активний спалах Еболи, - тут прогнозується скорочення відповідної допомоги на 46,6% та 53,5%.

Детальніше: https://www.oecd.org/en/data/insights/data-explainers/2026/06/the-latest-2026-oda-projections-reveal-aid-for-health-is-further-at-risk.html?adestraproject=OECD%20Development%20-%20Horizontal%20Campaigns&utm_campaign=Development-news-31-July-2026-PrivateFinance&utm_content=Dig%20into%20the%20data&utm_term=dev&utm_medium=email&utm_source=Adestra#:~:text=ODA%20for%20health%20is%20projected%20to%20decline%20by%2029-46,levels%20not%20seen%20since%202008

Фото: скріншот

ОЕСР: ДОСТУП ДО ФІНАНСУВАННЯ ДЛЯ КЛІМАТУ ТА БІОРІЗНОМАНІТТЯ

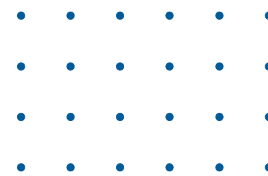

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала звіт «Доступ до фінансування для клімату та біорізноманіття. Від глобальних зобов'язань до дій на рівні країн». У ньому зазначається, що доступ до фінансування кліматичних заходів та захисту біорізноманіття характеризується структурними обмеженнями та фрагментацією. Це фінансування є важливим для країн, що розвиваються, особливо тих, що є найбільш вразливими. Фінансування збільшилося упродовж останнього десятиліття переважно завдяки двостороннім донорам та багатостороннім банкам розвитку. Вертикальні фонди кліматичних та екологічних програм відіграють важливу роль, але вони все ще становлять невелику частку загальних потоків і складніше доступні для країн з обмеженим потенціалом. Фрагментація між джерелами фінансування підвищує транзакційні витрати, напружує інституційний потенціал. Країни, які найбільше цього потребують, стикаються з постійними перешкодами для доступу до фінансування, отже є необхідність більш узгоджених та скоординованих підходів. Звіт поєднує описову статистику, економетричний аналіз та шість тематичних досліджень країн - Вірменії, Габону, Мадагаскару, Сенегалу, Сент-Люсії, Того, містить оцінки стосовно доступу до міжнародного фінансування екологічної діяльності, фіксує поточні вузькі місця та висвітлює передовий досвід.

Детальніше: <https://newsletter.oecd.org/c/1bHk94gkrHzaPq0iOKqQy7FL71>

Фото: скріншот

2. Корисні новини України та світу

РОЗВИТОК ЄДИНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО РИНКУ ДАНИХ

На офіційному порталі європейських даних European Data опублікований матеріал «Спільні європейські простори даних: розвиток єдиного європейського ринку даних». У ньому йдеться про забезпечення надійного обміну даними між різними секторами та різні підходи в реалізації. Дані стають ключовим ресурсом для інновацій, державних послуг та економічного зростання. Щоб розкрити їхній повний потенціал, Європейська Комісія реалізує концепцію спільних європейських просторів даних у рамках загальної Європейської стратегії даних. Простори даних мають зробити дані більш доступними та повторно використовуватись із одночасним гарантуванням, що користувачі збережуть контроль над своїми даними та будуть дотримані європейські правила конфіденційності, безпеки та конкуренції. Ініціатива зосереджена на стратегічних секторах, включаючи охорону здоров'я, енергетику, мобільність, сільське господарство, виробництво, фінанси, державне управління, навички та наукові дослідження. За час, що минув від моменту прийняття стратегії у 2020 році, до них додалися додаткові сфери - туризм, медіа, культурна спадщина, мовні технології. Створюючи надійне середовище для обміну даними, Європейський Союз прагне стимулювати інновації, забезпечити нові цифрові послуги та зміцнити конкурентоспроможність Європи у світовій економіці даних. Прийняті закони про управління даними, про дані, регламент щодо наборів даних високої цінності. Єврокомісія підтримує галузеві ініціативи - діяльність Центру підтримки просторів даних (DSSC), стандарти сумісності тощо. Це створює основу для перетворення концепції простору даних на операційні екосистеми по всій Європі. DSSC наразі націлений на підтримку ініціатив у сфері простору даних, щоб вони стали фінансово життєздатними та сумісними.

Детальніше: <https://data.europa.eu/en/news-events/news/common-european-data-spaces-developing-europes-single-market-data>,

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/data-spaces>,

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/strategy-data>,
<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/868/oj>

<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/868/oj>

Фото: скріншот

РЕГУЛЯТОРНІ ПІСОЧНИЦІ ДЛЯ ШІ

Міністерство цифрової трансформації запустило проект тестування ШІ у безпечних умовах регуляторних пісочниць. Вони є визнаним інструментом, який забезпечує безбар'єрний розвиток інновацій. Йдеться про контрольоване середовище, у якому компанії тестують та вдосконалюють свої технологічні рішення за підтримки експертів і

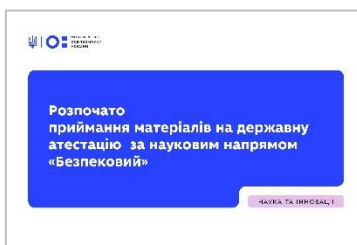
регуляторів. Програмою проекту передбачається роз'яснення того, як працює цей інструмент, навіщо він потрібен та які переваги отримують українські розробники; поширення кращих практик з досвіду країн Східної Азії, Північної Америки, Європи та Центральної Азії, зокрема - Данії, Великої Британії, Іспанії, Франції, Норвегії, Сінгапуру. Прийняття Регламенту ЄС про штучний інтелект (AI Act) зробило регуляторні пісочниці ключовим інструментом тестування високоризикових ШІ-систем на відповідність новим вимогам, дозволило інноваторам та регуляторам спільно відпрацьовувати механізми комплаєнсу, мінімізувати ризики упередженості чи витоку даних, підготувати документацію згідно європейських стандартів. У рамках українських регуляторних пісочниць учасники проекту отримують безкоштовні консультації від юристів з авторського права та європейського законодавства; технічних фахівців з перевірки архітектури коду та кібербезпеки; бізнес-експертів щодо успішного виходу на ринок. На відміну від більшості зарубіжних пісочниць, орієнтованих переважно на фінтех, українські фокусуються на GovTech, MedTech, DefenseTech, AgroTech, EdTech, енергетиці, науці та культурі.

Детальніше: <https://thedigital.gov.ua/news/shtuchnyy-intelekt/rehuliatorni-pisochnytsi-u-sviti-ta-v-ukrayini-ia-eksperymenty-zminiuiut-rynok-shi>,

<https://usf.com.ua/programs/sandbox-ai-blockchain-startups>

Фото: Мінцифра

СТАРТУВАВ ПРИЙОМ ДОКУМЕНТІВ НА ДЕРЖАВНУ АТЕСТАЦІЮ ЗА НАУКОВИМ НАПРЯМОМ «БЕЗПЕКОВИЙ»

Міністерство освіти і науки України оголосило про прийом матеріалів для проведення державної атестації наукових установ і закладів вищої освіти за науковим напрямом «Безпековий». Державна атестація за цим напрямом проводиться за окремою методикою, яка враховує специфіку досліджень у сфері безпеки й оборони, можливість роботи з інформацією з обмеженим доступом та особливості функціонування наукових установ в умовах повномасштабної війни. Буде враховуватись кадровий потенціал, результати наукової та науково-технічної діяльності, створення і впровадження розробок, патенти та інші об'єкти інтелектуальної власності, участь у державних і міжнародних

дослідницьких проєктах, залучене зовнішнє фінансування, а також вплив результатів на безпеку, обороноздатність, економіку та суспільство. Для оцінювання використовується 41 показник, за необхідності дані можуть подаватися у режимі обмеженого доступу. За результатами оцінювання наукові установи та відповідний науковий напрям закладів вищої освіти буде віднесено до однієї з чотирьох груп — А, Б, В або Г (неатестовані). Атестовані наукові установи та наукові напрями закладів вищої освіти зможуть претендувати на додаткове базове фінансування наукової діяльності у 2027 році. Документи можна подати до 2 вересня 2026 через платформу URIS.

Детальніше:

<https://mon.gov.ua/news/mon-oholoshuie-pro-pochatok-podannia-materialiv-na-derzhavnu-atestatsiiu-za-naukovym-napriamom-bezpekovi>,
<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/novyny/2026/07/30/pro-pochatok-podannia-materialiv-na-derzhavnu-atestatsiiu-za-naukovim-napriamom-bezpekovi.pdf>,
<https://ips.ligazakon.net/document/RE46427?an=47>,
<https://nauka.gov.ua/docs/330/form-bezpeka.xlsx>

Фото: МОН

ЩО РОБИТЬ ФІЛОСОФСЬКУ ОСВІТУ БІЛЬШ ЦІННОЮ

На сайті Times Higher Education опубліковані авторські матеріали Розалінд Скіллен «Азія активно запроваджує програми з філософії та штучного інтелекту» та Ойсін Кеохан «Епоха штучного інтелекту — саме той час, коли не варто закривати програми з філософії». Вони висвітлюють протилежні тенденції у розвитку вищої освіти: низка азійських університетів активно відкриває міждисциплінарні програми, що поєднують філософію та штучний інтелект у той час як інші, навпаки, скорочують або закривають філософські спеціальності саме тоді, коли потреба в них, на думку авторів, лише зростає. У першій статті йдеться про швидке поширення в Азії освітніх програм, присвячених філософським аспектам штучного інтелекту. Такі програми вже працюють або започатковуються в провідних університетах Китаю, Гонконгу та Філіппін. Їхня мета полягає не лише у формуванні базових технічних знань про сучасні системи штучного інтелекту, а й у розвитку здатності аналізувати фундаментальні питання, пов'язані зі свідомістю, інтелектом, моральною відповідальністю, природою людського мислення та етичними наслідками використання нових технологій. Інтерес студентів до таких програм швидко зростає, а роботодавці дедалі більше цінують фахівців, здатних поєднувати технологічну підготовку з гуманітарним мисленням. Університети реалізують різні моделі міждисциплінарної підготовки: одні орієнтуються насамперед на студентів гуманітарних спеціальностей, знайомлячи їх із принципами роботи штучного інтелекту, основами аналізу даних і програмування; інші будують навчання як повноцінне поєднання філософії, комп'ютерних наук і бізнесу, прагнучи підготувати фахівців, здатних

одночасно розуміти технічні можливості сучасних моделей та оцінювати їхні соціальні, етичні й правові наслідки. Автор другої статті критикує рішення окремих університетів скорочувати або закривати філософські програми у зв'язку з низьким попитом та фінансовими труднощами. Адже стрімкий розвиток генеративного штучного інтелекту робить філософію не менш, а більш актуальною дисципліною. Сучасне суспільство дедалі частіше стикається з питаннями, на які неможливо відповісти лише засобами інформатики чи інженерії: що означає інтелект, чи може машина бути моральним агентом, як визначати відповідальність за рішення алгоритмів і якими мають бути межі автоматизації людської діяльності. Саме філософія формує навички критичного аналізу, аргументованого мислення, логічної побудови міркувань та оцінювання складних моральних дилем. Ці компетентності стають дедалі більш важливими в умовах, коли генеративний штучний інтелект здатний швидко створювати тексти, програмний код чи аналітичні матеріали, але не замінює людського осмислення їхньої достовірності, значення та суспільних наслідків.

Якщо раніше філософію розглядали переважно як дисципліну з обмеженими кар'єрними перспективами, то нині вона дедалі частіше інтегрується з цифровими технологіями та стає важливою складовою підготовки фахівців, які працюватимуть із системами ГШІ.

Детальніше: <https://www.timeshighereducation.com/news/asia-embraces-philosophy-and-ai-courses>, <https://www.timeshighereducation.com/opinion/ai-era-exactly-wrong-time-be-closing-philosophy-programme>

Фото: pixabay.com

ПРЕМІЯ L'ORÉAL – UNESCO ДЛЯ ЖІНОК У НАУЦІ

В Україні стартував прийом заявок на участь у черговому сезоні премії L'Oréal – UNESCO «Для жінок у науці». Вона покликана підтримати талановитих українських дослідниць, сприяти їхньому професійному розвитку та популяризувати науку серед молоді. Три лауреатки отримають гранти по 500 тис. гривень на розвиток власних наукових проєктів.

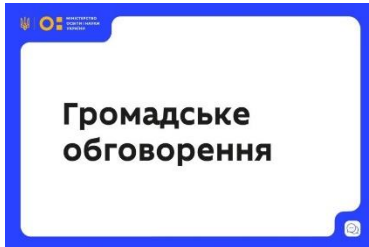
Взяти участь у конкурсі можуть громадянки України віком від 18 до 40 років, які мають науковий ступінь у галузях STEM, працюють в українській науковій або освітній установі та мають основну афіліацію в Україні (сумарний термін перебування за кордоном не повинен перевищувати шести місяців упродовж року), наявність публікацій у наукових журналах, що індексуються в міжнародних наукометричних базах Scopus та/або Web of Science, активна діяльність із популяризації науки. Заявку на участь у конкурсі можна подати до 30 серпня 2026 року.

Детальніше: www.forwomeninscience.in.ua, https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSc15r3AVEA4RLQW4T3LwZ45Ga7_v

[AkTPICwbHBcJEgdq5AkZA/viewform](https://www.nas.gov.ua/news/loral-ukrana-rozpochala-priyom-zayavok-na-premiyu-loral--unesco-dlya-zhinok-u-nauci), <https://www.nas.gov.ua/news/loral-ukrana-rozpochala-priyom-zayavok-na-premiyu-loral--unesco-dlya-zhinok-u-nauci>

Фото: скріншот

МОН ПРОПОНУЄ ДО ГРОМАДСЬКОГО ОБГОВОРЕННЯ ПРОЄКТ СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ОХОРОНА ПРАЦІ

Міністерство освіти і науки пропонує до громадського обговорення проєкт стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності J4 «Охорона праці» галузі знань J «Транспорт та послуги». Документ розроблено на виконання статті 10 Закону України «Про вищу освіту». Він встановлює рамкові вимоги до освітніх програм, визначає компетентності здобувачів цих програм. Стандарт поширюватиметься на здобувачів вищої освіти та заклади вищої освіти. Зауваження та пропозиції можна подати до 15 серпня 2026 року

Детальніше:

<https://mon.gov.ua/news/mon-proponuie-do-hromadskoho-obhovorennia-proiekt-standartu-vyshchoi-osvity-pershoho-bakalavrskoho-rivnia-zi-spetsialnosti-j4-okhorona-pratsi>, <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/gromadske-obgovorennia/2026/07/29/j4-bakalavr.docx>

Фото: МОН

УНІВЕРСИТЕТИ ПЕРЕГЛЯДАЮТЬ РОЛЬ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Джорджії Лакерст «Чи є досвід роботи для всіх ключем до працевлаштування випускників?». У ній йдеться про рішення Університету Манчестера зробити виробничу практику або іншу форму професійного досвіду обов'язковою складовою навчання для всіх студентів бакалаврату. Керівництво університету пояснює таке рішення складною ситуацією на ринку праці, суспільними сумнівами щодо цінності університетської освіти та швидкими змінами, пов'язаними з розвитком штучного інтелекту. Сама ідея не нова: британські університети вже багато десятиліть використовують так звані «sandwich courses», у яких навчання поєднується з тривалим виробничим стажуванням. Подібні моделі походять від практики політехнічних інститутів з кінця 1980-х років, коли уряд підтримував їх через програму «Enterprise in Higher Education», спрямовану на розвиток співпраці університетів із роботодавцями. Серед прихильників цієї моделі — представники університетів, які вже інтегрували розвиток професійних компетентностей у свої освітні програми. В Університеті Стаффордширу можливості для виробничої практики вже доступні всім студентам денної форми навчання, адже розвиток кар'єрних навичок - не окремий, а наскрізний елемент освітнього процесу, який допомагає студентам

краще зрозуміти вимоги роботодавців, розвивати професійні та комунікативні навички, упевненіше переходити до трудової діяльності після завершення навчання. Університет Ватерлоо в Канаді поєднує навчання з кількома тривалими періодами оплачуваної роботи, що дозволяє студентам поступово формувати професійні компетентності та краще інтегруватися в ринок праці ще до отримання диплома. Критики говорять, що обов'язкова практика не є універсальним рішенням, оскільки значна частина сучасних студентів уже працює паралельно із навчанням, а головною проблемою є не відсутність досвіду роботи, а дефіцит якісних робочих місць для випускників. Крім того, організація змістовної практики для десятків тисяч студентів потребує значних ресурсів і широкої мережі партнерів серед роботодавців. Матеріал демонструє, що дискусія виходить за межі питання окремих стажувань, - у центрі уваги опиняється більш широка проблема — якою має бути сучасна університетська освіта в умовах швидкої трансформації ринку праці.

Детальніше: <https://www.timeshighereducation.com/depth/work-experience-all-key-graduate-employability>

Фото: pixabay.com

ГЕНЕРАТИВНИЙ ІШІ ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО

Центр спостереження з питань порушень прав інтелектуальної власності Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій підготував огляд дослідження EUIPO «Розвиток генеративного штучного інтелекту у контексті авторського права». У ньому зазначається, що поширення технології ГШІ, здатної генерувати тексти, зображення, аудіо, відео, програмний код, стало одним із ключових викликів для сучасної системи авторського права. Для їх розробки використовуються великі масиви даних включно з тими, що захищені правами інтелектуальної власності. Дослідження містить технічний, правовий та економічний аналіз взаємодії ГШІ з авторським правом ЄС. Розглядаються два ключових напрями: використання охоронюваного контенту для навчання ІШІ-моделей та питання прозорості і ризиків. Акцент зроблено на питаннях роботи з текстами і даними, механізмах резервування прав, договірних моделях ліцензування контенту для ІШІ-систем, прозорості навчальних даних для ГШІ, ідентифікації згенерованого ІШІ контенту і ролі публічних інституцій у підвищенні обізнаності правовласників.

Детальніше: <https://nipo.gov.ua/ai-copyright-doslidzhennia-euipo/>,

<https://www.euipo.europa.eu/en/publications/genai-from-a-copyright-perspective-2025>,

https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2026/06/GenAI_ohliad_EUIPO_26062026.pdf

Фото: скріншот

ОНОВЛЕНИЙ СЛОВНИК ТЕРМІНІВ ЗІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

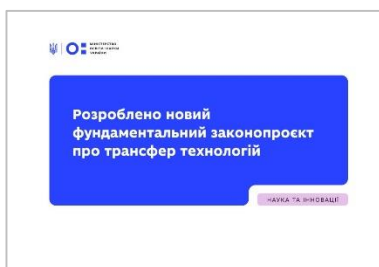
Міністерство цифрової трансформації України оновило словник термінів у сфері ШІ. До нової редакції увійшли 40 дефініцій, що описують актуальні технологічні тренди, міжнародні практики регулювання, ключові явища та механізми сучасної ШІ-індустрії й супроводжуються англійськими відповідниками. Зокрема: «ШІ-слоп» (низькоякісний

масовий контент від генеративного ШІ, де швидкість тиражування важливіша за точність та зміст); «ін'єкція запиту» (маніпуляція мовною моделлю за допомогою специфічно сформульованих текстів); «дрейф моделі» (втрата моделлю точності через зміну реальних даних із часом); «суперінтелект» (ШІ-системи, здатні до самовдосконалення, які перевершують когнітивні можливості людини у сфері творчості, стратегічного мислення й розв'язання складних проблем); «системний запит /початковий контекст» (стартова інструкція для ШІ перед взаємодією з користувачем, яка встановлює контекст, правила і стиль роботи на всю сесію). Словник доступний у машиночитаному форматі, є зручним практичним інструментом для тих, хто працює з великими масивами даних і займається навчанням нейромереж.

Детальніше: <https://thedigital.gov.ua/news/technologies/hovoryty-odniyeiu-movoiu-z-tekhnohiiamy-onovyly-natsionalnyy-slovyk-terminiv-zi-shtuchnoho-intelektu>, <https://storage.thedigital.gov.ua/files/9/39/18441baf603a192429ecac57b7076394.pdf>, <https://aistudio.google.com/apps/b62317dd-0d26-4886-bbd4-f4899117b152?pli=1>

Фото: скріншот

ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ

Міністерство освіти і науки України пропонує до громадського обговорення проєкт нового Закону України «Про трансфер технологій». Документ покликаний оновити правила комерціалізації наукових розробок та трансферу технологій і сприяти створенню сучасної системи упровадження інновацій. Наразі значна частина перспективних українських розробок не

доходить до реального сектору економіки через складні бюрократичні процедури, неврегульовані механізми передання прав інтелектуальної власності та недостатньо розвинену інфраструктуру трансферу технологій. Новий законопроект має усунути ці бар'єри та зробити шлях від наукової ідеї до готового продукту та його представлення на ринку швидшим і зрозумілішим. Пропонується відмовитися від зайвих погоджень під час трансферу технологій, запровадити сучасні та гнучкі механізми укладення договорів, визначити чіткі правила передання майнових прав, розвивати офіси та центри трансферу технологій, спростити механізми створення компаній на основі наукових розробок (спін-офів, спільних виробництв та лабораторій науки та бізнесу),

розширити інструменти державної підтримки (грантове фінансування, інноваційні ваучери, підтримка патентування технологій в Україні та за кордоном, спеціальні регуляторні режими для тестування інновацій, розвиток технологічного партнерства між закладами вищої освіти, науковими установами та бізнесом). Основні норми законопроекту гармонізовано з правом і політиками Європейського Союзу. Пропозиції та зауваження до законопроекту можна подати до 20 серпня 2026 року.

Детальніше:

<https://mon.gov.ua/news/mon-rozrobylo-novyi-fundamentalnyi-zakonoproiekt-pro-transfer-tekhnoloh>, <https://mon.gov.ua/news/mon-proponuie-dlia-hromadskoho-obhovorennia-proiekt-zakonu-ukrainy-pro-transfer-tekhnolohii?v=6a6c94b5b150b>

Фото: МОН

В ЕПОХУ ШІ МАТЕМАТИКА І ФІЛОСОФІЯ МАЮТЬ СТАТИ ОСНОВОЮ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ

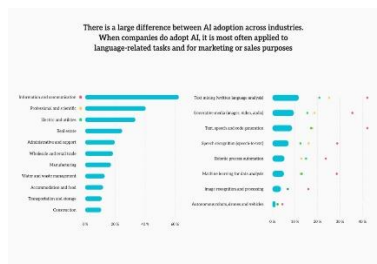
На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Ману Капура «Штучний інтелект робить фундаментальні знання важливішими, ніж будь-коли». У ній автор доводить, що поширення генеративного штучного інтелекту не зменшує, а навпаки — посилює потребу студентів у глибоких фундаментальних знаннях. Ключовою стає здатність не просто отримувати відповідь від ШІ, а оцінювати її якість, достовірність і межі застосування. ШІ здатен підготувати юридичний меморандум чи узагальнити клінічну історію, проте лише фахівець із відповідною підготовкою здатен помітити небезпечні прогалини, перевірити аргументацію чи зіставити дані з реальною інформацією про пацієнта. Саме тому поверхневі знання в умовах ШІ стають особливо ризикованими: правдоподібні, але хибні відповіді з'являються швидше, ніж їх можна перевірити. Відомі випадки, коли суди накладали санкції на юристів за документи з вигаданими ШІ цитатами. Також доступ до великих мовних моделей не завжди покращує діагностичне мислення лікарів. Пасивне використання ШІ може підвищувати короткострокову продуктивність, але знижувати когнітивну залученість, мотивацію до перевірки та здатність працювати без сторонньої допомоги. Тому навчати лише мистецтву формулювання запитів до ШІ - безперспективне: якісне питання і якісна оцінка відповіді ГШІ залежать від того, що людина вже знає. Існує два рівні: вертикальний або глибинні знання у певній галузі (юриспруденція для правників, медицина для лікарів, інженерія для інженерів) та горизонтальний або спільна «граматика» мислення, яка дозволяє ставити питання про надійність доказів, чесність представлення невизначеності, логічність міркувань, приховані припущення, коректність роботи з числами та обґрунтованість пропозицій. Для цієї спільної граматики особливе значення мають математика та філософія. Математика формує звички точності, структурування, абстрагування, доведення, пропорційного та ймовірнісного мислення, а також комфортне

ставлення до невизначеності. Уміння не піддаватися гіпнозу чисел і розпізнавати їх неправильне використання стає практичною необхідністю. Філософія забезпечує дисципліну мислення щодо знань, цінностей, смислів та дій, вона ставить питання про те, що вважати знанням і доказом, що робить аргумент валідним, чого вимагає справедливості, як розуміти свободу, які зобов'язання ми маємо перед іншими. Дискусії про упередженість, приватність, авторство, автоматизацію, відповідальність ШІ фактично є філософськими. Якщо інженерія та комп'ютерні науки часто запитують, чи можна щось побудувати, оптимізувати чи масштабувати, то філософія змушує ставити питання про те, чи варто це будувати, яка мета, хто несе ризики, які припущення закладені в метрики, який тип помилки прийнятний. Без філософської підготовки ми ризикуємо оптимізувати швидкість ціною втрати істини, передати написання назовні й запізно виявити, що передали назовні й мислення. Звісно, не йдеться про те, щоб кожен студент став математиком чи філософом. Необхідна серйозна підготовка до математичного мислення та філософських міркувань.

Детальніше: <https://www.timeshighereducation.com/opinion/ai-makes-foundational-knowledge-more-important-ever>

Фото: pixabay.com

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ВХОДИТЬ У ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ

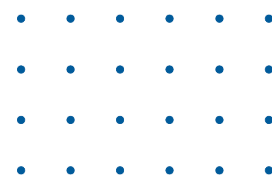
На офіційному порталі європейських даних European Data опублікований матеріал «Штучний інтелект у Європі: як ШІ входить у повсякденне життя». У ньому представлена аналітика використання генеративного штучного інтелекту окремими особами і бізнесом та ставлення європейців до цієї технології. Інструменти штучного інтелекту швидко стають частиною

повсякденного життя по всій Європі та використовуються різноманітно - від написання електронних листів до створення зображень. На основі даних Євростату та Євробарометра визначається сприйняття ШІ, різновиди його використання, вплив на суспільний розвиток. Молодь значно випереджає старше покоління у роботі з ШІ, а наукоємні галузі промисловості значно випереджають будівництво, харчову промисловість та транспорт. Громадська думка загалом позитивно ставиться до впливу цифрових технологій на економіку та якість життя, але залишається дуже обережною у питаннях зайнятості. Упровадження ШІ в бізнесі зросло з 8,1% у 2023 році до 20% у 2025 році. Розрив між країнами з високим та низьким рівнем упровадження ШІ суттєвий серед окремих осіб та підприємств.

Детальніше: <https://data.europa.eu/en/publications/datastories/artificial-intelligence-europe-how-ai-entering-everyday-life>

Фото: скріншот

3. Наукові заходи

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІКРОБІОЛОГІЇ

12–14 жовтня 2026 року у змішаному форматі відбудеться міжнародна наукова конференція «Досягнення та перспективи розвитку мікробіології». Захід присвячений 90-річчю кафедри мікробіології Львівського національного університету імені Івана Франка. Він стане площадкою для обговорення питань біотехнологічного застосування мікроорганізмів; медичної та ветеринарної мікробіології; екології мікроорганізмів; генетики мікроорганізмів; біохімії та клітинної біології мікроорганізмів. Організатори: Львівський національний університет імені Івана Франка, Інститут мікробіології і вірусології ім.Д.К. Заболотного НАН України, Інститут біології клітини НАН України, Товариство мікробіологів України імені Сергія Виноградського, Жешувський університет (Польща).

Детальніше: <https://imv.org.ua/2026/07/09/ii-mizhnarodna-naukova-konferentsiia-d/>, <https://www.nas.gov.ua/storage/editor/files/micro-26-eng.pdf>,

<https://www.nas.gov.ua/news/ii-mizhnarodna-naukova-konferenciya-dosyagnennya-ta-perspektivi-rozvitku-mikrobiologi-anons>

Фото: організатори

ТЕПЛОВА ЕНЕРГЕТИКА

14–16 жовтня 2026 року у змішаному форматі відбудеться міжнародна науково-практична конференція «Теплова енергетика: шляхи реновації та розвитку». Захід стане площадкою для обговорення питань надійності, ефективності та екологічності роботи теплоенергетичних установок, збільшення діапазону регулювання навантаження, використання традиційних і альтернативних палив; застосування відновлюваних джерел енергії. Планується розглянути сучасний стан світової та вітчизняної енергетики; місце і роль теплової генерації в перехідному періоді впровадження «безвуглецевої» енергетики; сучасні технології спалювання твердого та газоподібного палива; ресурсну базу паливно-енергетичного комплексу; шляхи заміщення викопних палив у промисловості та комунальному секторі; використання альтернативного палива; місце теплової енергетики в

розподіленій генерації; екологічні проблеми енергетики та напрями їх розв'язання; науково-технічний супровід безаварійного функціонування та відновлення об'єктів теплової генерації; удосконалення технологій паливопідготовки на ТЕС і ТЕЦ; методи діагностики енергетичних процесів та обладнання; методи модернізації та реконструкції енергоблоків ТЕС та ТЕЦ; газифікація та отримання хімічних продуктів із твердого палива; палива-акумулятори надлишкової енергії; воднева й амонійна енергетика; теоретичні основи термохімічної конверсії та тепломасообміну в енергоустановках; заходи з енергоефективності та інформаційних технологій. Організатори: Національна академія наук України, Міністерство енергетики України, Інститут теплоенергетичних технологій НАН України, Навчально-науковий інститут атомної та теплової енергетики НТУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», Національний університет «Львівська політехніка», ТОВ «DELTIMA» (Польща).

Детальніше: <https://www.nas.gov.ua/news/xxii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferenciya-teplova-energetika-shlyahi-renovaci-ta-rozvitku-anons>,
<http://www.ceti-nasu.org.ua/news/site-news/700026.html>

Фото: організатори

РОЛЬ БІБЛІОТЕК У ЗБЕРЕЖЕННІ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

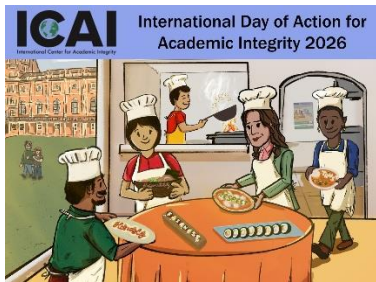
15 жовтня 2026 року відбудеться міжнародна науково-практична конференція «Роль бібліотек у збереженні культурної спадщини людства: минуле та сьогодення». Вона стане площадкою для обговорення актуальних проблем та пріоритетів діяльності бібліотек. Планується розглянути наступні питання: збереження фондів як пріоритетний напрям у діяльності бібліотек в умовах воєнного стану; історія бібліотечної справи, бібліотеки та їх колекції; славетні та маловідомі постаті діячів бібліотечної книжкової та видавничої справи України та зарубіжжя; роль бібліотеки у забезпеченні інформаційних потреб читача в умовах цифровізації суспільства; бібліотека у реаліях війни: нові можливості та нова відповідальність; модернізація бібліотек закладів вищої освіти України; фонди бібліотек як частина інформаційного простору України; бібліотечні послуги – запорука ефективної діяльності бібліотек; методологія та методи дослідження проблеми зберігання книжкових пам'яток у бібліотечному середовищі; досвід зарубіжних країн; роль книги в сучасному світі. Організатори: ВГО «Українська бібліотечна асоціація», Наукова бібліотека Ужгородського національного університету, Наукова бібліотека Братислави.

Детальніше: <https://ula.org.ua/konferentsii-seminary-treninhy/konferentsii/icalrepeat.detail/2026/10/15/3748/-/vi-mizhnarodna-naukovo->

praktychna-onlainova-konferentsiia-rol-bibliotek-u-zberezhenni-kulturnoi-spadshchyny-liudstva-mynule-ta-sohodennia-15-zhovtnia-?lang=ua,
<https://www.lib.uzhnu.edu.ua/nashi-konferencziyi/vi-mizhnarodna-naukovo-praktychna-onlajn-konferencziya/>

Фото: скріншот

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ДІЙ ЗА АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ

21 жовтня 2026 року відбудеться міжнародний день дій за академічну доброчесність, основна тема якого «Рецепти доброчесності: як поділитися своєю фірмовою стравою». Захід стане площадкою для поширення кращих практик із забезпечення академічної доброчесності, обміну ефективними методами, підходами та правилами, заходами, моделями розроблення й прийняття етичних рішень, аналізу поширених помилок. Організатор - Міжнародний центр академічної доброчесності (ICAI).

Детальніше: <https://academicintegrity.org/aws/ICAI/pt/sp/idoa>

Фото: скріншот

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ТРАНСФОРМАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

12 листопада 2026 року у змішаному форматі відбудеться всеукраїнська науково-практична конференція «Штучний інтелект у трансформації міжнародних економічних відносин». У рамках конференції планується робота наступних секцій: концептуальні основи та теоретико-методологічні засади дослідження штучного інтелекту в системі

міжнародних економічних відносин; штучний інтелект на міжнародних ринках товарів, послуг, капіталу, робочої сили та інтелектуальної власності; розвиток глобальної фінансової архітектури під впливом штучного інтелекту; цифровізація міжнародних корпоративних мереж в епоху автоматизації; секторальні зрушення у світовому господарстві в епоху штучного інтелекту; регуляторна політика, геополітична конкуренція та стратегічні пріоритети України в глобальній системі штучного інтелекту. Організатор - Навчально-науковий інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Детальніше: <https://www.iir.edu.ua/news/vseukrayinska-naukovo-praktychna-konferentsiya-shtuchnyy-intelekt-u-transformatsiyi-mizhnarodnykh-ekonomichnykh-vidnosyn>

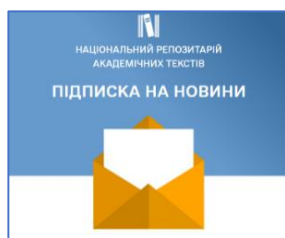
Фото: скріншот

Дякуємо Вам за підписку на дайджест інформаційних матеріалів НРАТ. Він створюється в рамках реалізації проекту Національного репозитарію академічних текстів, який фінансується Міністерством освіти і науки України. Цільова аудиторія - науковці, освітяни, інноватори, здобувачі вищої освіти, автори і редактори наукових фахових видань, прихильники відкритої науки та відкритого доступу.

У щоденному режимі ця інформація оприлюднюється на офіційному вебпорталі Нацрепозитарію та сторінках НРАТ у соціальних мережах:

<https://nrat.ukrintei.ua/category/usi-novyny-na-portali/>,
<https://nrat.ukrintei.ua/category/naukovi-zahody/>
https://www.facebook.com/groups/578991159108587/?sorting_setting=CHRONOLOGICAL,
<https://t.me/NationalRepository>,
<https://invite.viber.com/?g2=AQBNMJ1iDNPI403rQ2x%2FeMt0spQItYQzEroTVETPdJIh2K97EhrByGTLtwG%2FP70p>
<https://mastodon.social/@nrat>
https://www.threads.com/@nrat_ukrintei
<https://bsky.app/profile/nrat-portal.bsky.social>

Усі бажуючі можуть оформити підписку на повідомлення про події, документи і заходи, які публікуються на ресурсах Нацрепозитарію. Для цього на головній сторінці вебпорталу у сервісі «підписка» достатньо обрати зручну періодичність повідомлень (щодня або раз на тиждень) та цільову спрямованість (науковцям, освітянам, інноваторам).

Детальніше: <https://nrat.ukrintei.ua/newsletter-list/>, <https://nrat.ukrintei.ua>